

Yunyk I. D. Algorithms of forming of university professor's brand as a bearer of a certain behavioral role in hierarchical structure of collective

The article emphasizes how important for a university professor is the purposeful formation of a personal brand as a factor of increasing the competitiveness of specialist in the context of globalization, internationalization and economization of education. It is argued that one of the leading determinants of successful branding of a university professor is the successful selection and synchronization one of the six behavioral roles in the team: leader, activist, performer, loner, rebel or oppressed. The author has analyzed preferences and anti-preferences that each of the above behavioral roles gives to the bearer of a personal brand. It is proved that there is a direct correlation between the effectiveness of branding initiatives and the adequacy of fixation by university professor his own behavioral role in hierarchical structure of the professional social group (especially the university department), which increases given the duration and stability of the characteristics of a behavioral role in this team. The differentiation of socio-psychological characteristics of behavioral roles of a team leader and activist, as well as a performer and a loner is proposed. The differentiation of the role of loner into two psychotypes (introverts and individualists) is substantiated. The difference between them lies in the conceptual awareness by university professor of the need to distance from members of the professional team. Seven algorithms of optimizing the impact of adequately fixed by university professor his behavioral role in the hierarchical structure of the team on effectiveness of personal brand formation are proposed. It is clarified that maintaining the behavioral role of oppressed makes it impossible to recognize the university professor's brand by target audience, so this role cannot be considered acceptable for its formation.

Key words: university professor's brand, branding, intragroup differentiation of team members, behavioral role, leadership, adequacy of self-assessment, algorithm.

УДК [378.091:001-057.4](477)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.86.43>

Яковенко О. І.

**РОЗВИТОК МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗВО
ЯК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА**

У пропонованій статті актуалізується питання розвитку однієї з найважливіших складових професійної компетентності викладачів ЗВО, а саме методичної. Зазначається, що викладач ЗВО повинен бути методично озброєним для успішного здійснення педагогічної діяльності, тобто бути методично компетентним. Розкривається зміст поняття «методична компетентність» у світлі сучасної освітньої парадигми на підставі аналізу наукової літератури з окресленої проблеми.

Автор доходить думки, що науковці, визначаючи дане поняття недостатньо однозначні більш враховуючи педагогічні, психологічні чи професійні аспекти діяльності та пропонує власне визначення: методична компетентність викладача ЗВО – це здатність застосовувати системну комбінацію знань, умінь і навичок у галузі методики для оптимального поєднання методів свідомого оперування педагогічними засобами у здійсненні професійного навчання студентів ЗВО.

Наголошено, що формування і розвиток методичної компетентності викладача ЗВО відбувається в ході професійної, гуманітарної, соціальної, економічної, природничої, наукової підготовки та безпосередньої практичної діяльності.

Також відзначається різноманіття поглядів науковців на структуру методичної компетентності викладачів ЗВО, що зумовлено їх розумінням методичної компетентності та загальною необхідністю підвищення кваліфікації викладачів ЗВО.

На підставі наукового аналізу, до структури методичної компетентності викладача ЗВО автор відносить наступні компоненти: ціннісно-мотиваційний, когнітивний, функціонально-діяльнісний, рефлексивний, експертно-оцінний. Зазначено, що усі компоненти структури методичної компетентності існують не відокремлено, а в сукупності.

Визначено, що специфіка методичної компетентності як виду професійної готовності полягає в її особистісно-мотиваційному та діяльнісному характері, вона формується і розвивається в ситуаціях реального вирішення професійних проблем, що виникають.

Автором висвітлено три напрямки розвитку методичної компетентності: методологічно-цільовий, організаційно-формульовальний, оціночно-результативний.

Зуважено на необхідності предметно-методичного супроводу викладача ЗВО для вдосконалення його професійно-педагогічної діяльності.

Ключові слова: викладач ЗВО, методична компетентність, структура методичної компетентності, розвиток методичної компетентності, супровід.

З часу впровадження компетентнісного підходу науковці просувають свої думки про бачення професійної компетентності викладача ЗВО, її структуру, принципи формування та розвитку тощо. На сьогодні існує багато класифікацій структурних компонентів професійної компетентності викладача ЗВО, серед яких різні дослідники виділяють науково-методичну, або навчально-методичну, чи професійно-методичну компетентності викладачів. Проте, існує і багато науковців, які впевнені, що методичну компетентність слід розглядати, як окрему складову загальної професійної компетентності викладачів ЗВО.

Так, наприклад, Г. Гавришак у своєму дослідженні компетентності викладача ЗВО, визначає, що узагальнену модель професійної компетентності можна представити у вигляді трьох взаємопов'язаних компонентів: предметної складової; психологічної складової, методичної складової [2, с. 32].

В даний час неможливе зростання професіоналізму викладача ЗВО та підвищення якості вищої освіти поза його участю в методичній діяльності. І це передбачає розвиток методичного мислення. У свою чергу методичне мислення, що інтегрує область предмета, що викладається, методику та психолого-педагогічного знання, по суті, постає як засіб управління всіма діями, на яких заснована науково-дослідна, навчальна та виховна діяльність викладача. Ми вважаємо, що саморозвиток викладача ЗВО як методиста є серйозною перешкодою для здійснення повноцінної професійно-педагогічної діяльності. Саме тому вважаємо розвиток методичної компетентності важливою складовою загальної професійної компетентності викладача ЗВО.

Мета дослідження – розглянути сутність та структуру методичної компетентності викладача ЗВО, напрямки її розвитку.

Питання сутності та структури методичної компетентності викладачів ЗВО, її вдосконалення є тематикою досліджень сучасних науковців, таких як Г. Гавриш [2], В. Заболотний [3], А. Мормуль [7] та ін. Проте, не зважаючи на увагу науковців до обраної проблеми, на сьогодні декотрі питання залишаються відкритими та подекуди дискусійними, а отже потребують подальших теоретичних розробок.

Професійна діяльність викладачів ЗВО залежить від їх професійних вмінь, особистих якостей, ціннісних орієнтацій, мотивації на педагогічну діяльність, рівня сформованих конкретних компетенцій та від конструктивного чи деструктивного потенціалу зовнішніх умов середовища ЗВО [6]. У цілісній системі діяльності викладача ЗВО серед інших, керівною складовою є його методична діяльність, отже, і методична компетентність.

Поняття «метод» (від д.-грец. – шлях дослідження чи пізнання) є родовим для цілого ряду понять: методика, методична робота, методична діяльність, методична культура, методичне забезпечення, методична компетентність. Семантику цих понять можна редукувати до створення певного образу професійних дій, опису сутності та конструювання властивостей алгоритмізованої діяльності, що призводить до діагностичних результатів. Метою методичної діяльності є визначення, вибір та розробка різних засобів переробки та репрезентації навчального матеріалу у форми зручні для засвоєння теоретичних знань та формування практичних умінь студентів, оволодіння ними необхідними професійними компетенціями.

Науковці по-різному підходять до визначення методичної компетентності викладача ЗВО, враховуючи педагогічні, психологічні, професійні аспекти праці. Наведемо деякі з них.

Г. Кашкар'єв вважає, що методична компетентність проявляється через оволодіння формами, засобами, шляхами, методами та прийомами педагогічних впливів, їхнього ефективного використання й диференціації; вміння застосовувати набуті теоретичні професійні знання у практичній діяльності [4, 78].

А. Мормуль окреслює зміст поняття «методична компетентність» як систему наукових, психологічних, педагогічних і предметних знань та професійно-методичних умінь, які базуються на знаннях дидактичних методів, принципів і прийомів та сприяють формуванню всіх компонентів професійної компетентності [7, с. 178].

Як зазначає І. Пастухова, методична компетентність є невід'ємною характеристикою «суб'єкта педагогічної праці, заснованої на сукупності психолого-педагогічних, методичних та предметних знань, умінь, навичок, досвіду, мотивації та особистісних якостей, що відображає готовність та здатність до ефективної методичної діяльності, що забезпечує досягнення високих показників у навчанні та вихованні учнів» [8, с. 67].

Т. Волобуєва під методичною компетентністю розуміє володіння різноманітними методами навчання, знання дидактичних методів і прийомів та вміння застосовувати їх у процесі навчання, а також знання психологічних механізмів засвоєння знань і вмінь [1, 36-37].

За думкою Н. Цюлюпи методична компетентність представляє собою систему знань, умінь, практичного досвіду та наявних педагогічних здібностей, спрямованих на реалізацію професійної діяльності з одночасною здатністю до постійного самовдосконалення [11, с. 43].

Заболотний В. розглядає методичну компетентність як систему, що включає предметну, психолого-педагогічну, інформаційно-технологічну, комунікативну і рефлексивну підготовки [3, с. 6]. З думкою останнього автора ми не погоджуємося, адже, виділені ним складові являють собою окремі складові професійної компетентності викладача ЗВО.

Аналізуючи пропонувані визначення важливо підкреслити саме яскраво виражений прикладний характер методичної компетентності, що поєднує спеціально-наукові, психолого-педагогічні, дидактико-методичні знання, уміння й особистий досвід їхнього застосування під час виконання посадових обов'язків. Проте, різноманітність наукових визначень методичної компетентності викладача ЗВО призводить до ще більшого ускладнення визначення складових його професійної компетентності.

Можемо констатувати, що наведені наукові підходи до розгляду методичної компетентності викладача ЗВО висвітлюють її як теоретичну і практичну готовність до проведення занять, яка поєднує наявність у педагога загальнотеоретичних знань, практичних умінь їх застосування в навчальному процесі, володіння сучасними навчальними та інформаційними технологіями, наявність дидактико-психологічних знань, умінь і досвіду розв'язування методичних завдань.

Тим не менш, формування, вдосконалення та розвиток методичної компетентності викладача ЗВО, як бачимо, є складним і багатокомпонентним процесом, який триває упродовж всього часу професійної педагогічної діяльності і не може бути обмеженим ні в тривалості, ні змістовно, а отже прямо залежить від особистих якостей викладача та його прагнення до самовдосконалення.

Об'єднуючи думки науковців, враховуючи їх переваги та недоліки, маємо надати наступне визначення: методична компетентність викладача ЗВО – це здатність застосовувати системну комбінацію знань, умінь і навичок у галузі методики для оптимального поєднання методів свідомого оперування педагогічними засобами у здійсненні професійного навчання студентів ЗВО.

Неоднозначність визначення поняття методична компетентність викладача ЗВО в наукових колах на даний час не дає можливості універсально визначити структуру цієї компетентності. До того ж майже у всіх дослідженнях, присвячених вивченню методичної компетентності викладача ЗВО присутні ще і особистісна та діяльнісна компоненти.

Це дає підстави стверджувати, що в умовах утвердження компетентнісного підходу розвиток методичної компетентності викладача ЗВО, як і загалом професійної, можливо забезпечити шляхом створення індивідуальної траєкторії поступового підвищення рівня кожного з них.

Формування і розвиток методичної компетентності викладача ЗВО відбувається в ході професійної, гуманітарної, соціальної, економічної, природничої, наукової підготовки та безпосередньої практичної діяльності. Методика вирішує тактичні проблеми – розробляє певні алгоритми діяльності в конкретних умовах, з конкретним педагогічним об'єктом, використовуючи певну систему методів, прийомів, засобів, тощо. Методика відповідає на запитання: як, яким чином організувати викладацьку діяльність з формування компетентностей, світогляду, розвитку інтелектуальних та творчих здібностей, інших якостей студентів ЗВО, її основна функція – організація цієї діяльності.

Враховуючи зміст поняття «методика» можна стверджувати, що викладач ЗВО повинен бути методично озброєним для успішного здійснення педагогічної діяльності, тобто бути методично компетентним. А отже, методична компетентність є провідною складовою у системі професійної компетентності.

На сьогодні вчені ще розробляють компонентну структуру методичної компетентності викладача ЗВО, спробуємо узагальнити їх підходи. На наш погляд до структури методичної компетентності викладача ЗВО слід включити наступні компоненти: ціннісно-мотиваційний, когнітивний, функціонально-діяльнісний, рефлексивний, експертно-оцінний. Коротко розкриємо їх зміст.

Ціннісно-мотиваційний компонент передбачає наявність у викладача ЗВО так званого ціннісного мотиву, потреб, інтересів, орієнтацій, усвідомлення необхідності здійснення методичної діяльності у конкретній просторово-часовій ситуації.

Даний компонент формується при здійсненні викладачем усіх видів методичної діяльності (навчально-методичної, науково-методичної, організаційно-методичної, експертно-методичної) та передбачає: вивчення наукової, методичної та нормативної літератури для підготовки навчальних матеріалів, проектування електронних навчально-методичних матеріалів, роботу у системі дистанційного навчання тощо.

Когнітивний компонент полягає у сукупності знань про методи, прийоми, правила та принципи навчання конкретної дидактики та їх застосування й формується при здійсненні навчально-методичної роботи викладача: розробка робочих програм дисциплін, використання методології під час проектування навчально-методичних матеріалів (теоретичних, практичних, контрольних-вимірювальних та ін.) для навчально-методичних комплексів дисципліни, в тому числі й електронних, застосування методології у викладанні дисципліни, підготовка змісту науково-методичних доповідей для виступів на методичних заходах.

Функціонально-діяльнісний компонент полягає у вмінні здійснювати прогнозування ходу вивчення студентами матеріалу, конструювання навчального процесу та формується при здійсненні навчально-методичної діяльності при проектуванні: змісту та загальної структури навчального курсу, теоретичних, практичних, контрольних-вимірювальних матеріалів; інформації для створення дистанційних та відео курсів, самостійної роботи студентів, інструкцій щодо використання навчально-методичних матеріалів курсу; інструкцій з підготовки та проведення контролю та ін.

Рефлексивний компонент викладача ЗВО полягає у його здатності проводити аналіз та оцінку власної методичної діяльності, безперервно удосконалювати методичну діяльність. Більшою мірою рефлексивний компонент формується під час виконання організаційно-методичної діяльності: участь у засіданнях науково-методичної ради ЗВО, його профільних секціях, участь у методичних семінарах, методичних комісіях, участь у конкурсах навчально-методичних робіт, професійної майстерності тощо, участь у внутрішній та зовнішній мобільності викладачів, проходження курсів підвищення кваліфікації, формування звітної документації, що містить результати методичної діяльності.

Експертно-оцінний компонент полягає у здатності здійснювати експертизу та контроль якості освіти студентів. Він проявляється в експертно-оцінній діяльності: оцінка результатів поточного контролю, проміжної та підсумкової атестації студентів (на основі звітів про проходження тестування, експертизи випускних кваліфікаційних робіт у системі «Антиплагіат» тощо), експертиза навчально-методичних матеріалів інших викладачів (підготовка відгуків, рецензій), проведення моніторингу навчально-методичних матеріалів,

участь як експерта у конкурсах навчально-методичних робіт та ін., проведення моніторингу компонентів основних освітніх програм вищої освіти.

Усі компоненти структури методичної компетентності існують не відокремлено, а в сукупності, вони завжди поєднуються не лише з формуванням методичної компетентності, а й загальним формуванням професійної компетентності викладача ЗВО. Так, ціннісно-мотиваційний компонент методичної компетентності входить до структури загальної особистісної спрямованості викладача, когнітивний – до структури його світогляду. Функціонально-діяльнісний компонент входить до складу процесуального компонента викладацької діяльності, що дає змогу розглядати реалізацію методичної компетентності у межах діяльнісного і функціонального підходів. Крім того, слід зазначити, що усі структурні компоненти методичної компетентності взаємопов'язані між собою вони взаємозумовлені і в сукупності забезпечують здатність викладача вирішувати методичні завдання, проблеми, які виникають у процесі викладацької діяльності.

Як ми вже зазначали, методична компетентність, як і інші складові професійної компетентності викладача ЗВО потребує постійного розвитку та вдосконалення. З цього приводу нами було виділено три напрямки: методологічно-цільовий, організаційно-формульальний, оціночно-результативний.

Методологічно-цільовий напрям визначає мету – розвиток методичної компетентності науково-педагогічних працівників ЗВО в системі неперервної освіти. Основні завдання: розвиток комплексу індивідуальних якостей, здібностей, здатностей, готовності та компетентної сформованості до фахового самовдосконалення та саморозвитку; забезпечення засвоєння слухачами курсів підвищення кваліфікації та в процесі практичної діяльності сучасних наукових знань, формування умінь, навичок та їхнього застосування в професійній діяльності; організація науково-методичних, організаційно-педагогічних, інформаційно-комунікаційних умов для формування методичної компетентності викладачів; гарантування професійного стажування в контексті методичної діяльності у професійно-освітній сфері.

Методологічно-цільовий напрям синергетично об'єднує різноманітні засоби, методи, підходи навчання, педагогічне дослідництво, аналіз, оцінювання та формування навчальних програм. Він ґрунтується на методичних засадах фахової підготовки та розвитку професійної синергетики компетентності науково-педагогічних працівників ЗВО у післядипломній освіті з використанням різноманітних форм навчальної, наукової, практично-стажувальної діяльності, мотиваційно-стимулюючих методів розвитку викладацької діяльності. Також до засобів формування та розвитку методичної компетентності викладачів ЗВО відносяться навчальні та навчально-методичні посібники, підручники, електронні навчальні матеріали, спеціалізована література, мультимедійні презентації; відеоматеріали, та різноманітні види діяльності, що сприяють розв'язанню завдань методичного забезпечення.

Особливе місце належить засобам інтелектуального та емоційно-психологічного впливу освітнього середовища, у якому відбувається компетентнісний розвиток викладача ЗВО. В цьому контексті важливою є підготовка викладача до роботи у нестандартних ситуаціях, опанування ним стресостійкості та вмінням подолання емоційної напруженості.

Організаційно-формульальний напрям у процесі розвитку методичної компетентності викладачів ЗВО в процесі післядипломної освіти відбувається в освітньо-інформаційних, інтерактивних, мережевих, імітаційних, інноваційних, дослідницьких технологіях студентоцентрованого навчання функціонально-цільової орієнтації.

Це перш за все: врахування перспективного досвіду, розвиток і вдосконалення методології дослідництва й вивчення професійних дисциплін, забезпечення доступу до професійних інформаційних платформ, методичне забезпечення викладання спеціальних дисциплін для здобуття методичних компетентностей, стимулювання пізнавальних інтересів і потреб через постановку актуальних науково-методичних проблем і врахування індивідуальних здібностей, організація дієвої консультативної допомоги.

Цей напрям переважно реалізується на курсах підвищення кваліфікації, в короткострокових та тематичних програмах підвищення кваліфікації, інших заходах розвитку методичної компетентності викладачів ЗВО.

Оціночно-результативний напрям розвитку методичної компетентності викладачів ЗВО містить наступні критерії: мотиваційний, когнітивно-інтелектуальний та практично-діяльнісний.

Мотиваційний критерій передбачає формування у викладачів інтересу до методичної діяльності, потреби у створенні власних методичних комплексів на основі сучасних досягнень науки і практики. Цей критерій пов'язаний з усвідомленням викладачем свого професійного призначення, використанням досвіду професійної діяльності. Рефлексія, нарівні з формуванням мотивів, є важливою в професійному розвитку педагогічного працівника. Реалізації цілей застосування інноваційних методів навчання мотивація й рефлексія забезпечують успішне здійснення цієї діяльності й саморозкриття особистості викладача.

Когнітивно-інтелектуальний критерій включає в себе наступні показники необхідні для здійснення методичної діяльності: вдосконалення методичного та творчого мислення, креативності, вмінь узагальнення та систематизації наукового матеріалу, постійний загальний інтелектуальний розвиток, збагачування практичного досвіду викладача.

Практично-діяльнісний критерій характеризується готовністю та практичною здатністю використовувати наукові знання та методики в організації і здійсненні професійно-теоретичної та практичної діяльності,

включення викладача в різноманітні ситуації освітнього середовища, перевірка на практиці ефективності початкових методів, що ним застосовуються. В цьому аспекті дуже важливі самоаналіз та самоконтроль результатів методичної діяльності викладачем.

Стратегічним орієнтиром вдосконалення методичної компетентності викладача ЗВО має бути максимальне врахування його індивідуальних особливостей, освітніх запитів і потреб, об'єктивне оцінювання результатів діяльності та спроможності вирішувати нові завдання в рамках уніфікованих і стандартизованих процедур оцінювання для побудови індивідуальної траєкторії розвитку, що буде спонукати, підтримувати і забезпечувати процес самореалізації викладача ЗВО.

Для розвитку методичної компетентності викладача ЗВО дуже важливий науково-методичний супровід його діяльності.

Науково-методичний супровід забезпечує підтримку професійно-фахового та інтелектуально-особистісного розвитку викладачів ЗВО, їхньої творчої та методичної ініціативи, індивідуалізує навчання, допомагає кожному суб'єкту досягти високого рівня професійної майстерності.

Як зазначає В. Сидоренко, розбудова цілісної системи науково-методичного супроводу має ґрунтуватися на засадах науковості, прогностичності, гнучкості, мобільності, випереджувального характеру науково-методичного обслуговування, неперервності, принципах андрагогіки і гуманізму, акмеології і синергетики, менеджменту й маркетингу [12, с. 77]. За врахування зазначених принципів процес професійного розвитку фахівців стає взаємодією рівноправних партнерів, творчою лабораторією спільних пошуків і впровадження освітніх інновацій в систему професійно-педагогічної діяльності [9, с. 25].

В аспекті щодо методичного розвитку викладача ЗВО дуже важливий саме предметно-методична складова науково-методичного супроводу, яка спрямована на надання викладачу індивідуальної допомоги в організації освітнього процесу відповідно до соціокультурних викликів, вимог тієї чи іншої освітньої галузі Державного стандарту. Його завдання – здійснювати методичну допомогу в організації освітнього процесу від вибору освітніх технологій, форм, методів і засобів навчання до вибору типів і видів занять, формування їх структури, наповнення методики викладання предмету новітніми досягненнями у сфері використання педагогічних, мистецьких і цифрових технологій, застосування в роботі електронних засобів навчання, організація позааудиторної діяльності, спрямованої на формування комплексу предметних компетентностей тощо [5, с. 95].

Предметно-методичний супровід насамперед передбачає: оновлення теоретичного, технологічного та методичного складників професійно-педагогічної діяльності викладача ЗВО; процес концептуалізації новітніх дидактичних ідей, практичного трансформування у викладацьку практику наукових педагогічних досліджень, розробку, експериментальну перевірку ефективності, пошук шляхів удосконалення, раціоналізації і модернізації навчальних програм, методик та ін., використання їх у нових умовах; створення, апробацію, впровадження й поширення в освітній практиці власного педагогічного досвіду, зокрема концепцій, принципів, методів, прийомів, авторської методики, вироблення індивідуально-творчого стилю, авторської системи професійно-педагогічної діяльності.

Предметно-методичний супровід важливий для педагогів, адже дидактика, методика викладання постійно розвиваються і отримана підтримка дозволяє викладачеві більш сучасно виконувати свою професійну діяльність.

Висновки. Поданий аналіз визначення сучасними фахівцями поняття «методична компетентність викладача ЗВО», визнано, що на сьогодні науковці дещо неоднозначні у своїх підходах, більш-менш висвітлюючи педагогічні, психологічні, професійні, особистісні аспекти. Саме тому, на основі аналізу поглядів фахівців, викладено власне розуміння: методична компетентність викладача ЗВО – це здатність застосовувати системну комбінацію знань, умінь і навичок у галузі методики для оптимального поєднання методів свідомого оперування педагогічними засобами у здійсненні професійного навчання студентів ЗВО.

У роботі виділені та охарактеризовані такі компоненти методичної компетентності викладача ЗВО, як ціннісно-мотиваційний, когнітивний, функціонально-діяльнісний, рефлексивний, експертно-оцінний

Формування методичної компетентності викладача ЗВО здійснюється при належному виконанні методичної діяльності, особливості її формування проявляються у конкретних методичних діях та повністю залежать від готовності викладача до її здійснення.

Систему розвитку методичної компетентності викладачів ЗВО у системі післядипломної освіти Деталізовано за трьома напрямками: методологічно-цільовий, організаційно-формульальний, оціночно-результативний.

Сучасному викладачеві ЗВО необхідне професійне володіння та постійний розвиток методичної компетентності, адже методична компетентність викладача значно впливає на розвиток у студентів здатності досягати швидших та найбільш ефективних результатів у навчанні для опанування майбутньою професійною діяльністю.

Використана література:

1. Волобуєва Т. Б. Структура професійної компетентності сучасного педагога. *Гуманізація навчально-виховного процесу: зб. наук. праць*. Слов'янськ : Видавничий центр СДПУ, 2005. Вип. XXVHL. С. 33-42.

2. Гавришак Г.Р. Компетентність та ключові компетенції викладача ВНЗ. *Професійні компетенції та компетентності вчителя: матер. регіонал. наук.-практ. семінару*. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. С. 31-33.
3. Заболотний В. Ф. Формування методичної компетентності учителя фізики засобами мультимедіа. Вінниця : «Едельвейс і К», 2009. 454 с.
4. Кашкар'єв Г. В. Концептуальні засади формування в майбутніх учителів педагогічної компетентності щодо розвитку критичного мислення в учнів. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки*. Бердянськ : БДПУ, 2008. № 4. С. 75–80.
5. Кондратова Г.Л. Науково-методичний супровід розвитку педагогічної майстерності вчителів музичного мистецтва у післядипломній освіті. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 63, Т. 2. С. 93-97.
6. Копытова Н.Е. Повышение квалификации профессорско-преподавательского состава вузов в условиях информационной среды. *Психолого-педагогический журнал Гаудеамус*. 2011. Т. 1. № 17. С. 79-83.
7. Мормуль А. Методична компетентність майбутніх вчителів гуманітарного профілю як педагогічна проблема. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. Вип. 43. Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2009. С. 176-179.
8. Пастухова И.П., Подольская О.Н. Методическая компетентность преподавателей в контексте внедрения профессионального стандарта педагога. *Евразийский союз ученых*. 2016. № 4-3 (25). С. 66-68.
9. Сидоренко В.В. Інноваційні напрями науково-методичного супроводу професійного розвитку педагогічних працівників у системі післядипломної освіти. *Інформаційний збірник для директора школи та завідуючого дитячим садком*. Київ : РА «Освіта України». 2016. № 7-8(48). С. 22-29.
10. Толочко С.В. Концепція та методика формування науково-методичної компетентності викладачів у системі післядипломної педагогічної освіти: монографія. Ніжин: Вид-во імені Миколи Гоголя, 2019. 358 с.
11. Цюлюпа Н. Л. Педагогічні умови формування методичної компетентності майбутнього вчителя музики в процесі інструментальної підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ : 2009. 213 с.
12. Яковенко О.І. Досвід США в удосконаленні вітчизняної економічної освіти. *Порівняльна професійна підготовка: наук. журнал*. Хмельницький: ХНУ, 2012. № 1(3) С. 74-81.

References:

1. Volobueva T. B. (2005) Struktura profesiinoi kompetentnosti suchasnoho pedahoha. [Structure of professional competence of the modern teacher] *Humanizatsiia navchalno-vykhovnoho protsesu: zb. nauk. prats. Sloviansk : Vydavnychiy tsentr SDPU, Vyp. XXVHL. S. 33-42. [in Ukrainian]*
2. Havryshchak H.R. (2006) Kompetentnist ta kliuchovi kompetentsii vykladacha VNZ. [Competence and key competencies of a teacher of HEI] *Profesiini kompetentsii ta kompetentnosti vchytelia: mater. rehional. nauk.-prakt. seminaru. Ternopil: Vyd-vo TNPU im. V. Hnatiuka, S. 31-33. [in Ukrainian]*
3. Zabolotnyi V. F. (2009) Formuvannia metodychnoi kompetentnosti uchytelia fizyky zasobamy multymedia. [Formation of methodological competence of the teacher of physics by means of multimedia]. *Vynnytsia : «Edelveis i K»,. 454 s. [in Ukrainian]*
4. Kashkarov H. V. (2008) Kontseptualni zasady formuvannia v maibutnikh uchyteliv pedahohichnoi kompetentnosti shchodo rozvytku krytychnoho myslennia v uchniv. [Conceptual principles of formation in future teachers of pedagogical competence on the development of critical thinking in students]. *Zbirnyk naukovykh prats Berdianskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Pedahohichni nauky. Berdiansk : BDPU, № 4. S. 75–80. [in Ukrainian]*
5. Kondratova H.L. (2019) Naukovo-metodychnyi suprovod rozvytku pedahohichnoi maisternosti vchyteliv muzychnoho mystetstva u pisladiplomnii osviti. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh. [Scientific and methodical support for the development of teachers of musical art in postgraduate education]. № 63, T. 2. S.93-97. [in Ukrainian]*
6. Kopytova N.E. (2011) Povyshenye kvalyfykatsyy professorsko-prepodavatelskogo sostava vuzov v usloviakh ynformatsyonnoi sredy. [Improving the qualifications of the faculty of universities in the conditions of the information environment]. *Psykhologo-pedahohycheskyi zhurnal Haudeamus. T. 1. № 17. S. 79-83. [in Russian]*
7. Mormul A. (2009) Metodychna kompetentnist maibutnikh vchyteliv humanitarnoho profilu yak pedahohichna problema. [Methodical competence of future humanitarian profile teachers as a pedagogical problem]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Vyp. 43. Vyd-vo ZhDU im. Ivana Franka, S.176-179. [in Ukrainian]*
8. Pastukhova Y.P., Podolskaia O.N. (2016) Metodycheskaia kompetentnost prepodavatelei v kontekste vnedreniya professyonalnogo standartu pedahoha. [The methodological competence of teachers in the context of the introduction of a professional standard of a teacher] *Evrazyiskyi soiuз uchenykh. № 4-3 (25). S. 66-68. [in Russian]*
9. Sydorenko V.V. (2016) Innovatsiini napriamy naukovo-metodychnoho suprovodu profesiinoho rozvytku pedahohichnykh prat-sivnykiv u systemi pisladiplomnoi osvity. [Innovative directions of scientific and methodological support of professional development of pedagogical workers in the system of postgraduate education]. *Informatsiinyi zbirnyk dlia dyrektora shkoly ta zavidiu-uchoho dytiachym sadkom. Kyiv : RA «Osvita Ukrainy». № 7-8(48). S. 22-29. [in Ukrainian]*
10. Tolochko S.V. (2019) Kontseptsiia ta metodyka formuvannia naukovo-metodychnoi kompetentnosti vykladachiv u systemi pisladiplomnoi pedahohichnoi osvity: monohrafiia. [Concept and methodology of formation of scientific and methodological competence of teachers in the system of postgraduate pedagogical education: monograph]. *Nizhyn: Vyd-vo imeni Mykoly Hoholia. 358 s.*
11. Tsiuliupa N. L. (2009) Pedahohichni umovy formuvannia metodychnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia muzyky v protsesi instrumentalnoi pidhotovky : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02. [Pedagogical conditions of formation of methodological competence of the future music teacher in the process of instrumental training: diss. ... Cand. Ped. Sciences: 13.00.02.] *Kyiv. 213 s. [in Ukrainian]*
12. Yakovenko O.I. (2012) Dosvid SShA v udoskonalenni vitchyznianoї ekonomichnoi osvity. [US experience in improving domestic economic education]. *Porivnialna profesiina pidhotovka: nauk. zhurnal. Khmelnytskyi: KhNU. № 1(3) S.74-81. [in Ukrainian]*

Yakovenko O. I. Development of methodological competence lecturer as a scientific and pedagogical problem

The proposed article actualizes the development of one of the most important components of the professional competence of teachers of MoS, namely methodical. It is noted that the teacher should be methodically armed for a successful implementation of pedagogical activity, that is, to be methodologically competent. The content of the concept of "methodological competence" in the light of a modern educational paradigm on the basis of an analysis of scientific literature on the defined problem is revealed. The author reaches the opinion that scientists, defining this concept is not clear enough considering pedagogical, psychological or professional aspects of activity and offers its own definition: Methodical competence of the teacher – is the ability to apply a systemic combination of knowledge, skills and skills in the field of methodology for optimal combination of methods of conscious operating Pedagogical means in implementing professional training of students. It is emphasized that the formation and development of methodological competence lecturer takes place during professional, humanitarian, social, economic, natural, scientific training and direct practical activity. Also, the diversity of the views of scholars on the structure of methodological competence of teachers of the department, due to their understanding of methodological competence and a general need for advanced training of teachers. Based on scientific analysis, the author's methodological competence includes the following components: value-motivational, cognitive, functional-activity, reflexive, expert-evaluation. It is noted that all components of the structure of methodological competence exist not separately, and in aggregate.

It is determined that the specifics of methodological competence as a type of professional readiness lies in its personal-motivational and activity character; it is formed and develops in situations of real solution to professional problems that arise.

The author highlights three directions of development of methodological competence: methodologically target, organizational-molding, evaluative-effective.

It is noted for the need for objective-methodical accompaniment of the teacher to improve its professional-pedagogical activities.

Key words: *lecturer, methodical competence, structure of methodological competence, development of methodological competence, accompanying.*